

DOHOVOR PRIMÁTOROV

KEĎŽE Medzivládny panel o klimatických zmenách potvrdil, že klimatické zmeny sú faktom a že využitie energie na ľudskú činnosť je za tieto zmeny vo veľkej miere zodpovedné;

KEĎŽE Európska únia prijala 9. marca 2007 legislatívny balík „Energia pre meniaci sa svet“, ktorý ju jednostranne zaväzuje znížiť do roku 2020 emisie CO₂ o 20 %, ako výsledok 20-percentného nárastu energetickej účinnosti a 20-percentného podielu energie z obnoviteľných zdrojov v skladbe energetických zdrojov;

KEĎŽE Akčný plán Európskej únie pre energetickú účinnosť – Využitie potenciálu uvádza ako prioritu vypracovanie Dohovoru primátorov;

KEĎŽE Výbor regiónov zdôrazňuje, že je potrebné spojiť úsilie na miestnej a regionálnej úrovni, nakoľko riadenie na viacerých úrovniach je účinným nástrojom na zlepšenie efektívnosti akcií v oblasti boja proti klimatickým zmenám, a podporuje preto zapojenie regiónov do Dohovoru starostov;

KEĎŽE chceme dodržiavať odporúčania Charty z Lipska o trvalej udržateľnosti európskych miest, týkajúce sa potreby zlepšiť energetickú účinnosť;

KEĎŽE sme si vedomí Aalborgských záväzkov na základe viacerých súčasných snáh o trvalú udržateľnosť mestách, ako aj procesov Agendy 21;

KEĎŽE uznávame, že miestne a regionálne samosprávy majú spoločnú zodpovednosť za boj proti globálnemu otepľovaniu spolu s národnými vládami a musia sa v tejto oblasti zaviazat' bez ohľadu na záväzky ostatných strán;

KEĎŽE obce a mestá sú priamo a nepriamo zodpovedné (prostredníctvom výrobcov a služieb, ktoré využívajú občania) za viac ako polovicu emisií skleníkových plynov pochádzajúcich z využitia energie na ľudskú činnosť;

KEĎŽE záväzkov EÚ znížiť emisie sa podarí splniť, len ak sa na ňom budú podieľať miestni aktéri, občania a ich združenia;

KEĎŽE miestne a regionálne samosprávy sú pre občanov najbližšími predstaviteľmi verejnej správy, potrebujú byť lídrom konania a ísť príkladom;

KEĎŽE mnohé z opatrení v oblasti dopytu po energii a obnoviteľných zdrojov energie potrebných na riešenie problémov zmeny klímy spadajú do kompetencie miestnych samospráv, alebo by ich nebolo možné realizovať bez ich politickej podpory;

KEĎŽE členské štáty EÚ môžu využiť účinné decentralizované opatrenia na miestnej úrovni s cieľom splniť svoj záväzok znížiť emisie skleníkových plynov;

KEĎŽE miestne a regionálne samosprávy v celej Európe obmedzujú emisie znečisťujúcich látok spôsobujúcich globálne oteplenie prostredníctvom programov energetickej účinnosti, ktoré zahŕňajú aj trvalo udržateľnú mestskú mobilitu, a prostredníctvom podpory obnoviteľných zdrojov energie,

MY, PRIMÁTORI SA ZAVÄZUJEME:

Prekročiť horeuvedené ciele EÚ do roku 2020 znížením emisii CO₂ na našich jednotlivých územiach aspoň o 20 %, prostredníctvom realizácie Akčného plánu pre trvalo udržateľnú energiu v oblastiach činnosti, ktoré sú príslušné našim mandátom. Závazok a akčný plán budú ratifikované podľa príslušných postupov;

Pripraviť východiskový emisný register, ako základ pre Akčný plán pre trvalo udržateľnú energiu;

predložiť Akčný plán pre trvalo udržateľnú energiu najneskôr rok po tom, ako každý z nás formálne podpíše Dohovor starostov;

prispôbiť administratívne štruktúry miest, vrátane vyčlenenia dostatočného počtu ľudských zdrojov s cieľom vykonávať potrebné akcie;

mobilizovať občiansku spoločnosť na našom území, aby sa zúčastňovala na spracovaní akčného plánu, príprave politických opatrení potrebných na vykonávanie a dosiahnutie cieľov tohto plánu. Akčný plán sa pripraví pre každé územie a bude predložený sekretariátu dohovoru do jedného roka po podpísaní;

prinajmňom každý druhý rok po predložení akčného plánu predložiť vykonávaciu správu na hodnotiace, monitorovacie a overovacie účely;

vymieňať si skúsenosti a know-how s ostatnými územnými celkami;

v spolupráci s Európskou komisiou a inými zúčastnenými stranami organizovať podujatie „Dni energie“ alebo „Dni miest, ktoré pristúpili k dohovoru“ a umožniť občanom priamo využiť príležitosti a výhody, ktoré ponúka racionálnejšie využívanie energie a pravidelne informovať miestne médiá o vývoji akčného plánu;

navštevovať každoročnú európsku konferenciu starostov o trvalo udržateľnej energii v Európe a prispievať k nej;

šíriť posolstvo dohovoru na príslušných fórach, a najmä podnecovať ostatných starostov, aby pristúpili k dohovoru;

akceptovať ukončenie nášho členstva v tomto dohovore na základe predošlého písomného oznámenia, ktoré vypracuje sekretariát v jednom z týchto prípadov:

- i) nepredloženie akčného plánu pre trvalo udržateľnú energiu do roka od formálnom podpísaní dohovoru;
- ii) neplnenie celkového cieľa znižovania emisií CO₂ stanoveného v akčnom pláne kvôli nesplneniu alebo nedostatočnému plneniu akčného plánu;
- iii) nepredloženie správy počas dvoch po sebe nasledujúcich období.

MY, PRIMÁTORI, PODPORUJEME

rozhodnutie Európskej komisie implementovať a financovať štruktúry na technickú a informačnú podporu, vrátane implementácie hodnotiacich a monitorovacích nástrojov, mechanizmy na uľahčenie výmeny know-how medzi regiónmi a nástroje na uľahčenie kopírovania a šírenia úspešných opatrení, v rámci ich rozpočtu;

úlohu Európskej komisie prevziať koordináciu európskej konferencie starostov za trvalo udržateľnú energiu v Európe;

deklarovaný zámer Európskej komisie uľahčiť výmenu skúseností medzi zúčastnenými územnými celkami a poskytovanie usmernení a porovnávacích príkladov pre ich prípadné vykonávanie a spojenie existujúcich aktivít a sietí, ktoré podporujú úlohu miestnych samospráv v oblasti ochrany podnebia. Tieto porovnávacie príklady by sa mali stať neoddeliteľnou súčasťou tohto dohovoru a tvoriť jeho prílohy;

úsilie Európskej komisie formálne uznať a zviditeľniť mestá a obce, ktoré sú stranami dohovoru, prostredníctvom používania loga pre trvalo udržateľnú energiu v Európe a prostredníctvom komunikačných nástrojov Komisie;

snahu **Výboru regiónov** podporovať tento dohovor a jeho ciele tým, že zastupuje miestne a regionálne orgány v EÚ;

pomoc, ktorú členské štáty, regióny, okresy, väčšie mestá a iné **inštitucionálne štruktúry** podporujúce tento dohovor poskytujú menším samosprávam, ktoré tak môžu spĺňať podmienky stanovené týmto dohovorom.

MY, PRIMÁTORI, VYZÝVAME

Európsku komisiu a národné samosprávy, aby vytvorili systémy a súčinné podporné systémy, ktoré pomôžu signatárom pri vykonávaní nášho akčného plánu pre trvalo udržateľnú energiu v Európe;

Európsku komisiu a orgány verejnej správy v jednotlivých krajinách, aby aktivitám uvedeným v dohovore udelili prioritné postavenie vo svojich príslušných programoch podpory a informovali a zapájali mestá do prípravy politických opatrení a plánov financovania týkajúcich sa miestnej úrovne v rámci jej cieľov;

Európsku komisiu, aby rokovala s finančnými subjektmi o stanovení finančných možností zameraných na pomoc pri plnení úloh uvedených v akčných plánoch;

orgány verejnej správy v jednotlivých krajinách, aby zapojili miestne a regionálne samosprávy do prípravy a vykonávania národných akčných plánov pre energetickú účinnosť a národných akčných plánov pre využívanie energie z obnoviteľných zdrojov;

Európsku komisiu a orgány verejnej správy v jednotlivých krajinách, aby podporovali realizáciu našich akčných plánov pre využívanie energie z obnoviteľných zdrojov v súlade s dohodnutými zásadami, predpismi a pravidlami a s tými, na ktorých sa strany môžu dohodnúť v budúcnosti na globálnej úrovni, najmä v rámci Rámcového dohovoru OSN o klimatických zmenách. Naše aktívne zapojenie do znižovania emisií CO₂ by rovnako mohlo vyústiť do odvážnejšieho globálneho cieľa.

MY, PRIMÁTORI, POVZBUDZUJEME OSTATNÉ MIESTNE A REGIONÁLNE SAMOSPRÁVY, ABY SA PRIDALI K INICIATÍVE DOHOVORU PRIMÁTOROV, A INÉ KĹÚČOVÉ ZÚČASTNENÉ STRANY ŽIADAME, ABY SFORMALIZOVALI SVOJ PRÍNOS K DOHOVORU.

*

* *

PRÍLOHY

1. Úlohy miestnych samospráv pri vykonávaní práce

Opatrenia v oblasti energetickej hospodárnosti, projekty týkajúce sa energie z obnoviteľných zdrojov a iné činnosti súvisiace s energetikou môžu byť zavedené v rozličných oblastiach činnosti miestnych a regionálnych samospráv.

- spotrebiteľ a poskytovateľ služieb

Miestne samosprávy využívajú množstvo budov, ktoré majú vysokú spotrebu energie napr. na vykurovanie a osvetlenie. Zavedením programov a činností na šetrenie energiou vo verejných budovách možno dosiahnuť významné úspory.

Miestne a regionálne samosprávy taktiež poskytujú energeticky náročné služby, ako sú verejná doprava, verejné osvetlenie, pričom tu existuje priestor na zlepšenie. Dokonca aj v prípadoch, keď majú orgány na tieto služby iných zmluvných poskytovateľov, opatrenia na znižovanie spotreby energie možno vykonať prostredníctvom verejného obstarávania a zmlúv o poskytovaní služieb.

- plánovací, vývojový a regulačný orgán

Väčšina miestnych a regionálnych samospráv je zodpovedná za územné plánovanie a organizáciu dopravného systému. Strategické rozhodnutia týkajúce sa mestského rozvoja, ako zabránenie rozširovaniu miest môžu znížiť spotrebu energie v doprave.

Miestne a regionálne samosprávy často pôsobia ako regulačný orgán, napr. stanovujú normy v oblasti energetickej účinnosti alebo povinnosť nainštalovať v nových budovách zariadenia, ktoré využívajú obnoviteľné zdroje energie.

- poradca, stimulátor a vzor

Miestne a regionálne orgány môžu napomôcť pri informovaní a motivovaní občanov, podnikov a iných miestnych aktérov v oblasti účinnejšieho využívania energie. Aktivity zamerané na zvyšovanie informovanosti sú dôležité pri zapájaní celej komunity do podpory politiky trvalo udržateľnej energie. Deti predstavujú dôležitých adresátov projektov na úsporu energie a využívanie energie z obnoviteľných zdrojov: to, s čím sa oboznámia, budú využívať aj mimo školy. Je tiež dôležité, aby orgány išli príkladom a zohrávali vedúcu úlohu v aktivitách v oblasti využívania energie z trvalo udržateľných zdrojov.

- producent a dodávateľ

Miestne a regionálne samosprávy môžu podporovať miestnu výrobu energie a využívanie energie z obnoviteľných zdrojov. Ako príklady môžu slúžiť kombinovaná výroba tepla a elektrickej energie a

dialľkové vykurovanie, pri ktorom sa využíva biomasa. Miestne a regionálne orgány môžu tiež podporovať občanov, aby realizovali projekty v oblasti využívania energie z obnoviteľných zdrojov prostredníctvom finančnej podpory miestnych iniciatív.

2. Vzory výnimočnosti (SV)

Vzory výnimočnosti sú definované ako iniciatívy a programy, ktoré predstavujú celosvetový model úspešných koncepcií rozvoja trvalo udržateľnej energie v podmienkach miest. Zástupcovia vzorov výnimočnosti prostredníctvom dohovoru vyjadrujú ochotu vymieňať si skúsenosti a pomáhať mestám pri realizácii podobných postupov v prípade, že sú vhodné a výhodné, a zaväzujú sa uľahčiť odovzdávanie know-how prostredníctvom šírenia informácií, vrátane usmernení, účasti na podujatiach dohovoru miest a bežnej spolupráce v rámci dohovoru vo všeobecnosti.

Nové vzory výnimočnosti sa môžu k dohovoru pridať kedykoľvek, v prípade, že:

- ich potenciál zhodnotili technickí experti, ktorých menovala Komisia a uznali ich za vynikajúce,
- ich podporuje aspoň jeden primátor, ktorý je signatárom dohovoru,
- sa písomne zaviazu dodržiavať pracovný program šírenia akcií v mestách a obciach dohovoru, vrátane podávania správ o vplyve ich činností v rámci dohovoru.

3. Podporné štruktúry

Dohovor primátorov je otvorený pre všetky mestá v Európe. Tie mestá a obce, ktoré kvôli svojej veľkosti nemajú zdroje na prípravu zoznamu alebo na vypracovanie návrhu akčného plánu, by mali byť podporované samosprávami, ktoré takéto kapacity majú. Týmito podpornými štruktúrami môžu byť regióny, okresy, provincie, aglomerácie, územia NUTS III alebo väčšie mestá. Každú podpornú štruktúru bude explicitne uznávať Komisia ako kľúčového aktéra dohovoru. Miera zapojenia do dohovoru, ako aj osobitné podmienky tohto zapojenia, vrátane rozhodovacích právomocí budú spresnené v osobitnej písomnej dohode.